

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Аспірант Алі Ахмед Кансо
Наук. керівник доц. Малаховський Ю.В.
Кіровоградський національний технічний університет

Формування соціального капіталу (СК) пов'язується з соціально-економічними відносинами, соціальними ресурсами (місцем індивіда в системі соціальних інститутів, рівнем його впливу і зв'язків, адекватним розумінням значень соціокультурних сигналів і норм, запасом соціальних контактів економічного агента), визнаними нормами, цінностями, розумінням і довірою. У процесі соціалізації особистість розвиває свій соціальний потенціал, «соціальні ресурси» – закладений в людині потенціал соціальної взаємодії, її включеність у певне соціальне середовище. При цьому, соціальний потенціал розглядається як система елементів, що безпосередньо детермінують соціальну активність особистості та можливості отримання нею соціально значущих результатів у різних сферах суспільного буття – трудовій, інтелектуальній, суспільно-політичній, культурній, духовній тощо. Соціальні ресурси особистості визначаються соціальним статусом, її приналежністю до тієї чи іншої соціальної групи, освітою, участю в добровільній діяльності і т.п.

Інструментарієм розвитку соціальних ресурсів особистості виступають комунікація і соціальні мережі. Комунікація становить невід'ємну частину повсякденного життя індивідів, за допомогою якої відбувається інформаційна взаємодія, що розширює або звужує можливості взаєморозуміння і співпраці. Соціальні мережні взаємини є формою суспільної взаємодії, коли суб'єкти відносин стабільно діють по відношенню один до одного з метою викликати певну відповідну реакцію з боку партнера. Важливим компонентом комунікації і соціальних відносин є довіра. Як самостійне соціально-психологічне явище вона виконує фундаментальні функції в житті людини (виступає умовою цілісної взаємодії людини зі світом; здійснює функцію зв'язку людини зі світом в єдину систему; сприяє злиттю в сприйнятті людини минулого, сьогодення і майбутнього в цілісний акт; створює ефект цілісності буття людини, сприяє виникненню ефекту цілісності особистості, за посередництва довіри встановлюється міра відповідності поведінки, прийнятого рішення, цілей, поставлених завдань як світові, так і самому собі).

Визначальною структурою, що сприяє формуванню соціального потенціалу особистості, є вся соціальна сфера, соціальний простір – сукупність латентних зв'язків, які формують простір позицій, зовнішніх по відношенню один до одного.

Сукупність соціальних ресурсів особистості в процесі інтеграції численних соціальних взаємодій, заснованих на довірі, формує соціальний потенціал суспільства, що є одним з важливих чинників впливу на інші сфери життєдіяльності людини, у тому числі економічну і політичну. СК, як форма прояву економічного капіталу, є ресурсом, що інвестується з метою отримання прибутку, одночасно, являє собою накопичений запас раніше вироблених благ. Для дослідження джерел формування важливо виділити не лише особливості СК в порівнянні з фізичним, інтелектуальним і людським капіталами, але і особливість конвертації останніх у СК. Узагальнюючи дослідження процесу формування СК, можна відзначити, що він формується інституціональним середовищем і сам є частиною інституційного середовища. Його розвиток у загальному вигляді відбувається на основі соціально-комунікативної діяльності економічних агентів з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання благ. В якості джерела формування СК виступає закладений потенціал соціально-комунікативної взаємодії індивіда, який згодом визначається соціальною сферою. Її вплив на формування соціального капіталу реалізується завдяки впливу різного роду інститутів.